

Pracovní list

Julius Zeyer: Radúz a Mahulena

[In *Pohádkové drama*, Nakladatelství Lidové noviny, Praha 1999, s. 144–145]

Jednání druhé
PROMĚNA

RUNA: Stůj, Mahuleno, slovo ještě slyš!
Jsem tvojí matkou, tyto ruce tebe chovaly
a z těchto prsou sála jsi svůj život! Stůj,
stůj, tak velím ti!

MAHULENA: Nech mě, Radúze, mně nohy
kamení –

RADÚZ (vezme ji kolem pasu): Pojď...
nepůjdeš-li, pak násilím tě odveku –

RUNA: Slyš, Mahuleno, slovo jediné – pak
jdi!

MAHULENA: To slovo, matko?

RUNA: Kletbu vrhám na tebe, kletbu těžkou,
kletbu strašlivou!

MAHULENA: Matko! Matko!

RUNA: Kletbu na tě vrhám nejmocnější, ta
půjde za tebou a štvát tě bude, štvát do
smrti, jak plachou laňku smečka vzteklých
psů! Nebem proklínám tě, proklínám
tě zemí! Ó země, ty jsi matkou též, ty
vyslyšíš mě, ty slyšet musíš mě, buď zkáza
tobě, zůstaneš-li hluchou! Má kletba
silná jest jak vichr, oheň, moře! Jak slovo
čarodějné, děsuplodné, jež trhá hvězdy
z nebe! Mou kletbu nepřemůže ani osud!

MAHULENA: Ó zadrž, zadrž! ...

RADÚZ: Pojď, Mahuleno... (Táhne ji za
sebou.)

MAHULENA: Klesám... nemohu...

RUNA: Ať srdce tvoje všechna muka pozná
a všechnu úzkost duše tvoje, Mahuleno!
Ty žiješ v něm, on v tobě? Nuž, lásku vaši
tedy proklínám! Ať zapomene Radúz tebe,
ať ani nezná tě, buď cizí mu, jak cizí jsi
teď mně! Ať touhou zmíráš, žalem hyneš,
ať strádáš tak, že srdce tvoje, těžké jako

kámen, tu jedinou jen touhu bude znát,
by ponořilo se do tůně nepaměti! Ať život
tvůj a všechno myšlení se utrpením velkým
zhroučí v neurčitou mdlobu, ať i v tom
otupění strašlivém ti zbyde jedno přece
vědomí: tvá bolest! Žal buď tvým dechem,
žal tvým chlebem, žal tvým živlem
jediným!

RADÚZ: Ó Mahuleno, nermuť se a pojď! Je
láska mocnější než nenávisť, to uvidíš!

RUNA: Svůj omyl poznáš, Radúze! Má
kletba padá na tě též jak na ni! Nemenší
bude tvoje utrpení, ač bolestnou ti bude
záhadou! Jakmile jiné ženy celující ret
se dotkne tváře tvé, tu beře moje kletba
počátek! V tom okamžení zapomeneš ji,
a znát ji nebudeš, svou Mahulenu, bys na
ni třeba neustále hleděl! O její jsoucnosti
ni stopy nezůstane v tvé čarem jaté
paměti! A rána, kterou chápat nebudeš, ti
bude krváceti v srdci, krváceti, až rozum
tvůj se zamží trudem tvým! Ó, kletba moje
stojí jako Tatry pevně! Ty slyšelas ji, země,
naše matko, ty slyšelas, tvé zachvění jsem
ucítila!

MAHULENA (vrhne se na zem a líbá ji): Tak
jak tě líbám, matko země, tak se mnou
lítost měj a smilování! Ty nejsi matka,
která proklíná, jsi matka plna něhy pro své
děti, slyšelas kletbu, slyšíš též můj pláč!

RADÚZ: Pojď, Mahuleno. (Odvádí ji,
klesající, směrem, kudy ukazuje.) Jak se
chvěješ, duše moje!

RUNA: Kletba, kletba, kletba vám!

MAHULENA (už za scénou): Běda! Běda!

RUNA: Za nimi, kletbo moje! Za ní, za
Radúzem! Kletba, kletba, kletba! –

Okruhy analýzy (dle struktury ústní zkoušky státní maturity z češtiny)

I.

→ zasazení výňatku do kontextu díla

→ téma a motiv

→ časoprostor

→ kompoziční výstavba

→ literární druh a žánr

II.

→ postavy

III.

→ jazykové prostředky
a jejich funkce ve výňatku

→ tropy a figury a jejich funkce ve
výňatku

IV.

→ kontext autorovy tvorby

→ literární / obecně kulturní kontext

Vedle *Pracovních listů* jsou k některým svazkům ČK
vydávány rovněž *Semináře České knihovny a Dílny České knihovny*.